

O'ZBEKISTONDA IQTISODNING YIRIK TARMOG'I-QISHLOQ XO'JALIGI

Abdurazzakov Diyorbek

Iqtisodiyot yo'nalishi 4-kurs talabasi

*Ilmiy rahbar: **Egamberdiyev Xumoyun***

Iqtisodiyot fakulteti Iqtisodiyot kafedrası (PhD) dotsent

Alfraganus Universiteti

Annotatsiya; *Ushbu ilmiy ishda O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy tizimida muhim o'rin tutuvchi qishloq xo'jaligi tarmog'i keng qamrovda o'rganilgan. Mamlakat aholisi bandligining katta qismi aynan ushbu soha bilan bog'liq bo'lib, u yurtimizning oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, ichki talabni qondirish va eksport salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Qishloq xo'jaligi O'zbekiston iqtisodiyotida yirik ulushga ega bo'lgan paxtachilik, g'allachilik, bog'dorchilik, sabzavotchilik va chorvachilik yo'nalishlarini o'z ichiga oladi.*

Ishda sohaning tarixiy rivojlanish bosqichlari, mustaqillikdan so'nggi agrar islohotlar, xususan, dehqon va fermer xo'jaliklarining shakllanishi, erkin bozor tamoyillariga asoslangan boshqaruv tizimining joriy etilishi haqida ma'lumot berilgan. Bundan tashqari, yer va suv resurslaridan oqilona foydalanish, suv tanqisligi muammosini bartaraf etish, zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish orqali qishloq xo'jaligi mahsulotlarining sifatini va hajmini oshirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar tahlil qilingan.

Shuningdek, qishloq xo'jaligi mahsulotlari eksportining geografiyasi, xalqaro bozor talablari va O'zbekistonning bu boradagi salohiyati ham alohida o'rin egallaydi. Sohaning ekologik jihatlari, jumladan, yer degradatsiyasi, iqlim o'zgarishining salbiy ta'siri, hamda ularni bartaraf etish yo'llari yuzasidan ham fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: *O'zbekiston iqtisodiyoti, Qishloq xo'jaligi, Agrar islohotlar, Fermer xo'jaliklari, Dehqonchilik, Qishloq joylarida yashash sifati.*

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotining asosiy tarmoqlaridan biri bu – qishloq xo'jaligidir. Ushbu soha mamlakat yalpi ichki mahsulotining salmoqli qismini tashkil etib, millionlab aholining daromad manbai bo'lib xizmat qilmoqda. Qishloq xo'jaligi ayniqsa oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, eksport hajmini oshirish va aholi bandligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

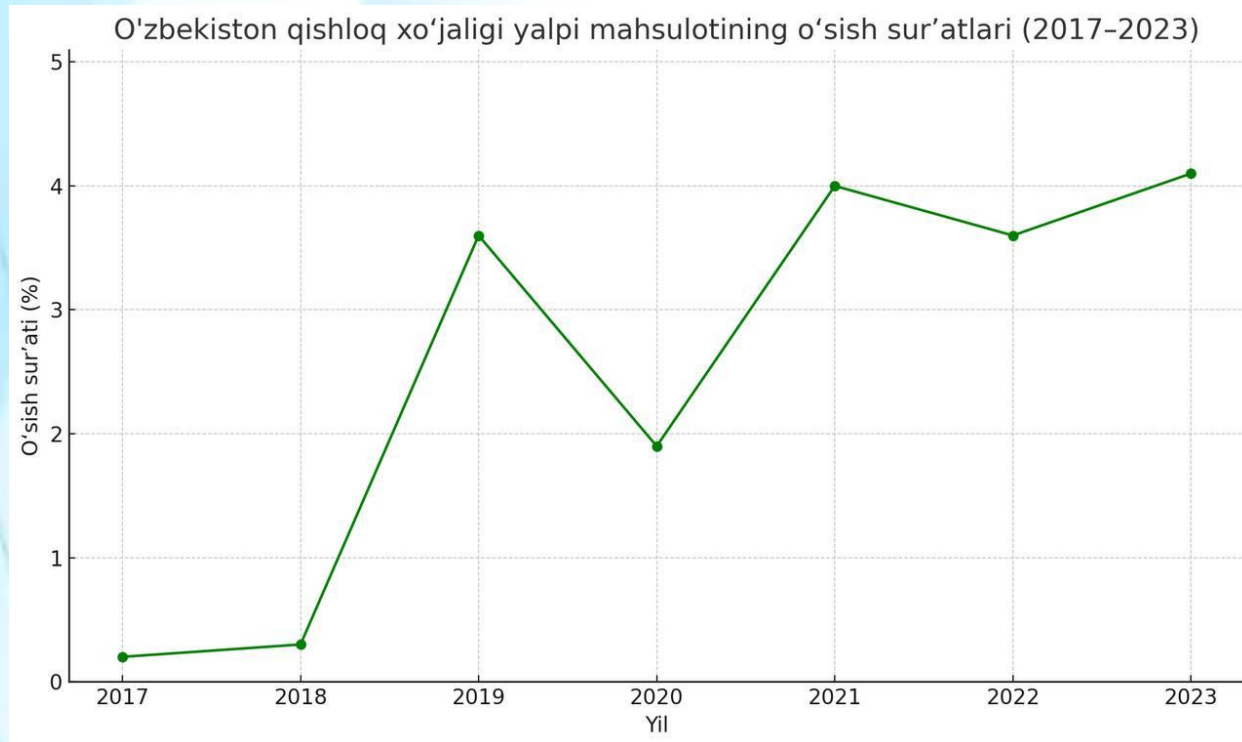
Qishloq xo'jaligi tizimi dehqonchilik, chorvachilik, bog'dorchilik, uzumchilik, sabzavotchilik, paxtachilik va boshqa yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Ayniqsa paxta va g'alla yetishtirish an'anaviy ravishda asosiy tarmoq sifatida rivojlangan. So'nggi yillarda esa eksportga yo'naltirilgan meva-sabzavot mahsulotlari, issiqxona xo'jaligi va uzumchilik kabi sohalarga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Fermer xo'jaliklari va klaster tizimi asosida tashkil etilgan ishlab chiqarish tuzilmalari resurslardan samarali foydalanish, mahsuldorlikni oshirish va mahsulotni chuqur qayta ishlashga xizmat qilmoqda. Qishloq xo'jaligida texnikaning jadal joriy etilishi, suv tejovchi texnologiyalar (tomchilatib sug'orish), ekologik toza ishlab chiqarish usullarining rivojlanishi sohaning zamonaviy bosqichga chiqayotganidan dalolat beradi.

Shu bilan birga, qishloq xo'jaligi tarmog'ida yechim talab qiluvchi muammolar ham mavjud. Jumladan, suv resurslarining yetishmasligi, iqlim o'zgarishi, infratuzilmaning ba'zida zamonaviy talabga javob bermasligi, ilmiy yondashuv va agroxizmatlarning yetarli emasligi kabi muammolarni ko'rsatish mumkin.

Davlat tomonidan sohani rivojlantirish bo'yicha bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Subsidiyalar ajratish, soliq imtiyozlari, kreditlash tizimining yaxshilanishi, qishloq joylarda infratuzilma va yo'l-transport tarmoqlarini

kengaytirish qishloq xo'jaligini qo'llab-quvvatlashga xizmat qilmoqda.

Ushbu grafikda 2017 yildan 2023 yilgacha O'zbekiston qishloq xo'jaligi yalpi mahsulotining yillik o'sish sur'atlari ko'rsatilgan. Ushbu davrda sektor barqaror o'sish tendensiyasini ko'rsatgan, ayniqsa 2021 va 2023 yillarda sezilarli o'sish kuzatilgan.

Xulosa. O'zbekiston qishloq xo'jaligi mamlakat iqtisodiy barqarorligida hal qiluvchi omillardan biri bo'lib, uni yanada modernizatsiya qilish, innovatsion yondashuvlar asosida rivojlantirish milliy manfaatlar uchun strategik ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, suv resurslari tanqisligi, iqlim o'zgarishining salbiy ta'siri, agrotexnik xizmatlarning yetarli emasligi kabi muammolar mavjud bo'lib, ularni bartaraf etish bo'yicha tizimli choralar zarur.

Qishloq xo'jaligini innovatsion, ekologik va iqtisodiy barqaror yo'nalishda rivojlantirish, kadrlar salohiyatini oshirish, ilg'or tajribalarni joriy etish O'zbekistonning agrar sohada raqobatbardoshligini ta'minlaydi. Demak, ushbu tarmoqni rivojlantirish mamlakat kelajagi va iqtisodiy mustaqilligi uchun muhim strategik vazifa bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADBIYOTLAR:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomalari. – T.: O'zbekiston, turli yillari.
3. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. Rasmiy statistik ma'lumotlar. <https://stat.uz>
4. Qishloq xo'jaligi vazirligi rasmiy sayti – <https://agro.uz>
5. O'zbekiston Respublikasi “Qishloq xo'jaligini rivojlantirish strategiyasi – 2030” konsepsiyasi. – T.: 2020.
6. Abdurahmonov Q.X., G'ofurov U.A. Makroiqtisodiyot. – T.: “Iqtisod-Moliya”, 2021.
7. Tohirov I., Xayitov M. Agrar siyosat va qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti. – T.: “Fan va texnologiya”, 2020.
8. Jo'rayev M. Oziq-ovqat xavfsizligi va agrosanoat tizimlari. – T.: “Ilm Ziya”, 2022.
9. Vikipediya va boshqa ochiq onlayn manbalar: <https://uz.wikipedia.org>
AGRO.UZ - O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi
(<https://www.agro.uz/>)
Asosiy sahifa - AGRO.UZ